

bata-bestearen kontrako burruka sarritan nagusitu egiten dela, biek batean daramatenaren aurrean, horrela tartean egiten diren ekintza ez-bortxazkoen indarra murriztuz. Negoziazioak, bere printzipio eta kezka nagusitat edonongo eta edonolako bortxa kondentatzea hartu bait du eginkizun handiena bezala; eta burruka armatuak, berriz, buru-makurtze eta derrotismotzat hartzen du negoziazioa. Eta tartean, bortxarik ezaren burruka bere bidea ireki ezinik, nahiz eta horren aldeko deklarazioak edo amenazoak eginak izan bai negoziazioa-zaleek eta bai burruka armatuaren aldekoek.

Iritsia da garaia bortxarik-ezaren mugimendu handi eta bateratu bat eratzekoa, horren burrukabide guztiak erabiliz. Horixe dirudi gaurregun indar antagoniko bezala agertzen direnak elkarganatzeko bidea, zapalkuntzaren eta errepresioaren aurkako eta hainbat erreibindikazioen aldeko burrukan; eta horixe da, agian, indar antagoniko horien arteko gerra zibilaren mamua eta bildurra —eta arriskua— uxatzeko bide bakarra. ■ *P. Kortabarria.*

Senghor: Sozialismorako afrikar bidea?

Urte zaharrarekin batera, Leopold Sedar Senghor-ek Senegal-eko lehendakaritza utzi egin zuen. Senegalek independentzia lortu zuenetik —1960tik— bera izan da etengabe Estaturburua. Urte horietan, behin eta berriro sortu izan zaizkion kontrako burruka politikoak garaitu ahal izan ditu, eta zailtasun ekonomikoak eta guzti, Errepublikaren erregimen politikoari eta bere botereari eutsi ahal izan dio. Harrigarri xamarra noski, deskolonizazioaren ondoren hain astinduta ibili diren eta hainbeste Estatu-kolpe jasan dituzten Afrikako beste Estatu guztien artean.

Senegalen egonkortasun politikoa Senghor-i berari zor zaio neurri handienez: hau da, bere trebezia politikoa ez ezik, bere itzal moralari eta pertsonalari. Politikari eta Estatu-gizon izateaz gain, poeta, idazle eta bereziki beltzen kultur balioen kantari eta Afrika beltzaren zibilizazioaren ideologo izan da Senghor.

Orain dimisioa eman du. Baina ez da bizitza pribatura baztertuko. Estatu mailako erantzunkizunak alde batetara uztean, bere bizitzan bultzatu dituen bi asmo nagusi hauen alde bideratu nahi du zuzenean bere egitekoa: *Negritutearen* alde eta *Afrika beltzeko nazioarteko sozialismoaren* alde, alegia.

Negritutea —«negritude»— Senghor-i lotua dago: hitza eta asmoa. Pariseko ikasle zelarik eta Martinikako bere lagun batekin sortu zuen literatur mugimenduari horrela deitu zion; gerora kultur mugimendu oso bihurtu zen.

Zer da, ordea, Negritutea? Mendebaldar zibilizazioak edota mundu musulmanak beren mamia eta gorputza duten bezalaxe, Afrika beltzak ere badu bere kultur batasun benetakoa. Afrika beltzaren kultur ondarea: hauxe da Negritutea, funtsean. Senghor-ek, berriz, oinarrizko ideia hori erreibindikazio eta mugimendu bihurtu du. Kultura beltzaren baieztapena da Negritute mugimendua, ukatu eta irentsi nahi lukeen mendebaldar zibilizazio teknikoaren aurrez aurre. Senghor-ek, ordea, ez du kultura beltza mendebaldar zibilizazioaren aurka edota horren zapuzketa bezala ulertu. Zibilizazio unibertsalaren barruan, Afrika beltzarenaren berezitasuna eta batasuna baieztatu nahi izan ditu. Dakar-en ospatu zen «Arte beltzaren lehen jaialdian», hain zuzen, honela zioen Senghor-ek: «Arte beltzaren defentsa eta agerpena bultzatzean, Senegalek uste du, zera unibertsalaren zibilizazioa eraikitzeko laguntza ematen ari dela».

Senghor ez da A. Kroeber-en kulturalismotik edota idealismoaren espiritu transzendentetik abiatu, Kultura beltzaren berberatasuna eta batasuna adierazteko. Negritutea ez da «arima beltzen» baten jario historikoa. Tribu eta herri beltzek historian zehar ukan duten esperentziaren kidetasunaren eta elkarrekiko komunikazioaren bidetik adierazten du Senghor-ek Kultura beltzaren kontzeptua.

Negritutearen arabera, Afrikako herrientzat sozialismorako ere bide berezia predikatu du Senghor-ek: «Sozialismorako afrikar bidea», alegia.

Independentziarekin batera, kapitalismoaren zapuzketa generala gertatu da beltzen artean, Mendebaleko metropoli kapitalisten menpean egon ondoren. Errusiak, batetik, eta Txinak, bestetik, beren sozialismo-eredua eskaini diete Afrikako herriei. Senghor-ek sozialistatzat eduki du bere burua, eta bere alderdiaren izenean, alderdi sozialisten nazioarteko bilkuratan parte hartu izan du. Afrikarren kapitalismoarekiko zapuzketa ulertu nahi izan du. Baina bai Errusiako bai Txinako sozialismoaren eta bai «Eurokomunismoaren» kontra, «afrikar bidea» proposatu du berak. Zer da, ordea, «Sozialismorako afrikar bidea»?

Mendebaleko sozialismo «sozietarioaren» ordez, kultura beltzak eskatzen duen sozialismoa «komunitarioa» da, Senghor-en ustez. Horren sustraia Negritutean bertan aurkitzen du: hau da, mendebaleko zibilizazio indibidualistaren kontra, kultura beltza komunitate-senean agertzen da bereziki. Liberalismo indibidualista eta mendebaleko sozialismo kolektibista garaiturik geratuko lirake, horrela, sozialismorako afrikar bidetik.

Senegaleko Estatuburu izatea uztean, Afrikako nazioarteko sozialismoa eratzen lanegin nahi duela adierazi du Senghor-ek. Baina hogeiterteko gidaritzaz luzean Senghor ez da bere asmo nagusiak bere herriratzerara iritsi: Senegalen oraindik ere frantsesa

da hizkuntza ofiziala eta Mendebaleko —bereziki Frantziako— eredu kapitalistei loturik eta horren menpean irauten du. Senghor bera bere hezkuntza frantsesari lotuegia dago, eta sarritan badirudi, «Negrituteari» buruz baino «Galituteari» buruz ideia argiagoak dituela.

Afrika osora bere ekintza zabaltzea, bere herrian izan ez duen arrakasta lortu nahia bezala ulertu behar ote da? ■ *Paulo Agirrebaltzategi.*